

ПОТРЕБИ, ІНТЕРЕСИ ТА ЦІННОСТІ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ

Актуальність теми: Вона зумовлена завданнями реформування суспільства та неминучістю удосконалення форм та умов життєдіяльності людини, залучення усіх громадян у процес соціальної творчості. Дослідження проблеми самореалізації особистості обумовлюється не тільки нагальною потребою пошуку загальнозначущих підстав для вибудови фундаментальних морально-ціннісних орієнтирів суспільного розвитку, але й необхідністю визначення їх ролі у процесі самореалізації особистості, яка пов'язується з проясненням змісту, структури і характеру функціонування індивідуальної ціннісної свідомості.

Ступінь вивчення проблеми: При вивченні особистості слід взяти до уваги те, що людина сама по собі являє систему зі складною структурою. Особистісний розвиток, зростання і розвиток особистості - найбільш загальне поняття, що описує всі позитивні зміни в особистості як результат внутрішніх процесів і зовнішніх впливів. Філософська енциклопедія визначає особистість наступним чином: це людський індивід як суб'єкт відносин і свідомої діяльності. [1, с. 187-190] Кожній людині притаманна індивідуальна ієрархія особистих цінностей, що дозволяє говорити про таке поняття, як шкала цінностей. Все це пов'язує духовну культуру суспільства з духовним світом людини. Цінність виступає як закріплене ставлення людини (ідеї, уявлення, переживання, установки) до елементів навколишнього світу, які визначають вибір засобів і методів діяльності і їх застосування в соціальній практиці. У координатах соціальних цінностей розвивається особливе сприйняття світу, яке може бути названо ціннісним на відміну від раціонального, утилітарного або споглядального. Спільним між метою та цінністю є те, що вони виконують регулятивні функції. Мета передбачає обґрунтування (визначення доцільності дії з урахуванням можливостей

Мета: Метою даної роботи є розкриття гуманістичних засад творчо-діяльної особистості в процесі задоволення потреб, втілення інтересів та цінностей на шляху до стабілізаційного суспільства.

Мета передбачає визначення та реалізацію наступних завдань:

- проаналізувати гуманістичні засади самореалізації особистості в історико-філософській традиції;
- проаналізувати потреби, інтереси та цінності як власний спонукальний мотив діяльності людини в структурах особистісних орієнтацій індивіда.

Об'єкт дослідження: це - потреби, інтереси та цінності особистісного розвитку. Виступає творчо-діяльна сутність людини, спрямована на розвиток суспільства і утвердження в ньому особистості як найвищої цінності. [4, с.215-219]

Предметом дослідження: У філософії існує низка категорій для позначення ціннісноти: добро – морально-вище, краса – естетично-вище, істина – вище у пізнанні. Матеріальні цінності базуються на вартості певних речей, тобто для людини можуть бути важливі автомобіль, нерухомість, гроші, все те, ціна на що вимірюється в грошах. Духовні цінності мають більш глибоке значення. Це духовні уявлення, явища, поняття, вимоги, що притаманні людині, спільноті або науковому чи етичному вченню. Потреби та інтереси – основа формування цінностей. Сьогодні у соціальній філософії простежуються дві визначені позиції щодо проблеми цінностей. Перша визначає цінності як об'єктивні властивості речей, закладені у їх особистій природі; друга обмежує сферу цінностей виключно суспільною свідомістю. [6, с. 125-135] Цінність суспільної науки цікавить насамперед у якості регулятора соціальної поведінки, і виникає вона (цінність) лише тоді, коли предмет реально притягує до себе людину, визначає цілі її діяльності. Система цінностей за А. Здравомисловим у широкому значенні – це внутрішній стержень культури, ланка, що об'єднує усі галузі духовного виробництва усіх форм суспільної свідомості і, підштовхує її до певних дій. Якщо зростання життєвого рівня суспільства, розширення матеріальних потреб і споживання не супроводжуються створенням достатніх умов для виявлення соціальних та духовних інтересів, то це дає об'єктивну основу для поширення споживацьких орієнтацій. У такому разі матеріальні інтереси розвиваються екстенсивно. Споживацькі орієнтації спричиняють негативні тенденції: коло потреб «відриваються» від загальнолюдських цінностей. Таке становище гальмує прогресивний поступ суспільства, унеможливує рішучі зміни в найближчій перспективі.[2, с. 111-118]

Якщо потреби - це спонукальна сила, яка коріниться всередині людини, то цінність визначає ті об'єкти, котрі задовольняють цю потребу. Соціологія виділяє, а також застосовує кілька типів інтересів особистості:

- інтерес-ставлення;
- інтерес-дія (як практичний вияв інтересу шляхом участі людини у певному виді діяльності);
- інтерес-установка (сформоване при довготривалій дії спрямоване ставлення);
- інтерес-орієнтація (виділення одного інтересу як головного із ряду інших).

Ставлення людини до інтересів та цінностей характеризують мотиви (мотивація). Вони характеризують людину насамперед як суб'єкта. Це - усвідомлена потреба особи у досягненні певних цілей, бажаних умов діяльності. Мотив, на відміну від потреби, – з'ясована причина поведінки, осмислена дія, усвідомлені наміри. [2, с. 84-89] У класифікації мотивів виділяють матеріальні та духовні як основні, а також економічні, політичні, соціальні, ідеологічні тощо. Людина прагне здобути те, чого потребує, те, що цінить, відповідно орієнтує поведінку на конкретні цінності, причому свідомо. А це і є властивість мотиву поведінки.

Висновок: Особистісний розвиток - це розкриття всіх прихованих талантів, збільшення потенціалу особистості, що в свою чергу дає людині легше керувати своїм життям, збагатити свій духовний і матеріальний світ, отримувати більше задоволення від життя. Він безпосередньо залежить від потреб, цінностей та інтересів, як в свою чергу взаємопов'язані. Цінності - це, з одного боку, властивість того чи іншого суспільного предмета, явища, які задовольняють потреби, інтереси, бажання. З іншого боку - це відношення суб'єкта до предметів та явищ реальності, яке виражається ціннісними орієнтаціями, соціальними установками, якостями особистості. Тут вони виступають як певна структура особистості. Самореалізація особистості на основі дослідження цінностей, інтересів та потреб переконливо свідчить про необхідність вивчення основних закономірностей суб'єктивності особистості, проблем удосконалення, активності людини, процесу самореалізації як внутрішньої мети та критерію розвитку особистості.

Список використаних джерел

1. Васютинський В. О. Ціннісно-орієнтаційні площини сучасного українського суспільства / В. О. Васютинський // Проблеми загальної та педагогічної психології .
2. Донцов А.В. Психолого-педагогічні особливості формування ціннісних орієнтацій студентської молоді // Високі технології виховання: 36. наук. праць. - Харків: ХНУ, 1995. - С. 86-90.
3. Сатановська Л. Формування цінностей та ціннісних професійних орієнтацій студентської молоді у вищих навчальних закладах України. К.: «Вісник КНУ»
4. Шайгородський Ю. Ціннісні трансформації в період суспільних змін / Ю. Шайгородський // Соціальна психологія : наук. журнал / голов. ред. Ю. Ж. Шайгородський. – 2009. – № 3. – С. 86–94
5. Шумка М. Л. Феномен сучасного підприємця / Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. Щорічник. Тернопіль: Збруч, 2002. С. 51-57
6. Юхименко Н.Ф. Філософсько-культурні аспекти гуманізму і морального розвитку людини в Україні (XVI – XVII століття) // Мультиверсум: Філософський альманах. – Вип. 16. – К.: Український Центр духовної культури, 2000. – С. 125 – 135.